

HANDLEIDING

**ZAALVOETBALCOMPETITIE
VOORTGEZET ONDERWIJS**

P. 5

VOORWOORD

P. 6

INLEIDING

01

P. 7

UITLEG COMPETITIE

- 1.1 Opzet competitie
- 1.2 Doelgroep
- 1.3 Doelstellingen
- 1.4 School en Voetbal

02

P. 11

ROLVERDELING

- 2.1 Vereniging
- 2.2 School
- 2.3 Leerlingen
- 2.4 Gemeente
- 2.5 Combinatiefunctionaris/buurtsportcoach
- 2.6 Coaches/jeugdzaalvoetballeiders
- 2.7 KNVB
- 2.8 Overige partners (sponsors)
- 2.9 Schoolsportvereniging

03

P. 20

VOORBEREIDING

- 3.1 Stuurgroep
- 3.2 Doelstellingen
- 3.3 Plan van aanpak
- 3.4 Draagvlak
- 3.5 Communicatie
- 3.6 Binden en boeien
- 3.7 Wow-factoren
- 3.8 Wegnemen drempels
- 3.9 Sportiviteit & Respect
- 3.10 Ouderbetrokkenheid

04

P. 25

UITVOERING

- 4.1 Opleiding coaches/jeugdzaalvoetballeiders
- 4.2 Locatie
- 4.3 Trainingen
- 4.4 Materialen
- 4.5 Programma competitie
- 4.6 Kick-off en finale
- 4.7 Wisselwerking school/vereniging

05

P. 29

CONTINUERING

- 5.1 Evaluatie
- 5.2 Tijdige planning
- 5.3 Doorstroming binnen het onderwijs
- 5.4 Doorstroming binnen de vereniging

06

P. 32

OVERIGE INFORMATIE

- 6.1 Subsidie via Sportimpuls
- 6.2 Contactgegevens KNVB

P. 34

DOCUMENTEN OP DE USB-STICK

DEZE TEKST IS VANUIT PRAKTISCH OOGPUNT GESCHREVEN IN DE MANNELIJKE VORM. OVERAL WAAR DE TERM 'SPELERS' STAAT VERMELD, DOELEN WE EVENEENS OP SPEELSTERS. DIT GELDT TEVENS VOOR ANDERE GEBRUIKTE MANNELIJKE VORMEN.

“JONGEREN RAKEN GEÏNSPIREERD DOOR ZAALVOETBAL.
DOOR ALS VERENIGING LANGS DE SCHOLEN TE GAAN HELP
JE DAAR NIET ALLEEN AAN MEE, HET IS OOK NOG EENS
GOED VOOR DE AANWAS VAN LEDEN.”

- ZAALVOETBALVERENIGING TPP -

VOORWOORD

**ALS BONDSKOACH VAN HET
NEDERLANDS ZAALVOETBALTEAM
MAG IK WERKEN MET DE
BESTE ZAALVOETBALLERS VAN
ONS LAND. STUK VOOR STUK
LIEFHEBBERS, DIE GENIETEN VAN
ONZE MOOIE SPORT. DE LIEFDE
VOOR HET ZAALVOETBAL HEBBEN
DE MEESTE INTERNATIONALS
MEEGEKREGEN IN HUN JEUGD.
VIA DE VERENIGING, VIA DE WIJK
OF VIA SCHOOL.**

Veel kinderen maken voor het eerst kennis met zaalvoetbal op school, tijdens de gymles. Voor veel jongens en meiden smaakt dat naar meer. Daarom vind ik de Scholencompetitie zaalvoetbal Voortgezet Onderwijs zo'n goed initiatief. Deze competitie zorgt ervoor dat meer jongeren in beweging komen en plezier beleven aan sporten.

Daarnaast is het een mooie manier voor jongeren om (nader) kennis te maken met zaalvoetbal. En uiteraard met jouw vereniging, als je deze de competitie omarmt. Raken de deelnemers enthousiast? Dan kan dit leiden tot een blijvend lidmaatschap bij de vereniging. Hoe meer jeugd, hoe rooskleuriger de toekomst van jouw vereniging én van het zaalvoetbal in Nederland.

Op de langere termijn zal het Nederlands zaalvoetbalteam hier ook van profiteren. Misschien komt een van de deelnemers aan de scholencompetitie straks wel als international in actie tijdens het WK Zaalvoetbal in 2024. Want dat is waar we heen willen, met het Nederlands zaalvoetbalteam structureel meedoen én presteren op EK's en WK's.

Nederland moet weer terug naar de internationale zaalvoetbaltop. Zelf heb ik als zaalvoetbalinternational in 1989 de WK-finale tegen Brazilië mogen spelen, nog altijd het hoogtepunt uit mijn carrière. Zulke magische momenten gun ik ook de toekomstige generatie. Maar of je Oranje haalt of het vierde team van de plaatselijke zaalvoetbalvereniging, plezier staat voorop.

Hopelijk wil ook jouw vereniging de schouders zetten onder deze scholencompetitie. Zo kun je de jongeren in jouw wijk meer plezier bezorgen in samen sporten en bewegen!

Marcel Loosveld

BONDSKOACH NEDERLANDS ZAALVOETBALTEAM

INLEIDING

ZAALVOETBAL IS EEN SNELLE EN DYNAMISCHE SPORT. ALS SPELER HEB JE VAAK DE BAL EN DOOR DE KLEINE RUIMTE MOET JE SNEL DENKEN EN HANDELEN. DEZE KENMERKEN MAKEN ZAALVOETBAL POPULAIR ONDER SCHOOLGAANDE JEUGD. ALS ZAALVOETBALVERENIGING KUN JE HIEROP INSPELEN. BIJVOORBEELD DOOR HET ORGANISEREN VAN EEN ZAALVOETBALCOMPETITIE VOOR SCHOLEN UIT HET VOORTGEZET ONDERWIJS.

CONTINUE GROEI

DE KNVB HEEFT VOOR HET ZAALVOETBAL EEN AMBITIEUS BELEID UITGESTIPPELD, DAT IS VERWOORD IN HET MASTERPLAN 'ZAALVOETBAL OP DE KAART'. ZO STREEFT DE VOETBALBOND NAAR CONTINUE LEDENGROEI. EEN ANDER STREVEN IS DAT HET NATIONALE TEAM STRUCTUREEL DEELNEEMT AAN MONDIALE EINDTOERNOOIEN EN HIERIN EEN ROL VAN BETEKENIS SPEELT. HET UITEINDELIJK DOEL: EEN PLAATS IN DE TOP 10 VAN DE FIFA. EEN BELANGRIJKE VOORWAARDE HIERVOOR IS DAT HET NIVEAU VAN HET NEDERLANDSE ZAALVOETBAL STRUCTUREEL VERBETERT. HIER KAN DE SCHOLENCOMPETITIE, AAN DE ONDERKANT VAN DE ZAALVOETBALPIRAMIDE, AAN BIJDRAGEN. DEZE COMPETITIE KAN ZORGEN VOOR MEER ZAALVOETBALLERS, ONDER WIE MISSCHIEF WEL DE TOPPERS VAN DE TOEKOMST.

SAMENWERKEN

"Is dat niet ingewikkeld en enorm veel werk?", zul je wellicht denken. Nee, want jouw vereniging hoeft het niet alleen te doen. De KNVB helpt jullie graag op weg! Bovendien kun je de samenwerking zoeken met onder meer de gemeente, combinatiefunctionaris en/of buurtsportcoach en omliggende middelbare scholen. Samen kunnen jullie zorgen voor een structureel zaalvoetbalaanbod.

GOED SPORTAANBOD

De samenwerking tussen vereniging en scholen past in het Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs. Door een sterkere verbinding te maken tussen sport en onderwijs wil de overheid een goed sport- en beweegaanbod voor de jeugd realiseren. Het uiteindelijke doel: zorgen dat steeds meer kinderen de beweegnorm halen en een leven lang sporten. Dit zijn ook de belangrijkste doelen van het overheidsprogramma Sport en Bewegen in de Buurt. De scholencompetitie kan hieraan bijdragen. Dit betekent dat jouw vereniging aanspraak kan maken op subsidie vanuit de Sportimpuls (zie voor meer informatie paragraaf 6.1). Een interessante kans!

INSPIRATIE

Zoals gezegd helpt de KNVB jouw vereniging graag op weg. Daar draagt dit handboek aan bij. We geven een aantal belangrijke handvatten, aandachtspunten en ideeën mee. Op de bijgeleverde USB-stick staan tal van handige (voorbeeld) documenten. Je vindt op deze stick tevens een beknopt plan van aanpak, waar jouw vereniging haar eigen invulling aan kan geven. Iedere situatie vraagt immers een andere aanpak. Laat je inspireren en wie weet maak je binnenkort – via de scholencompetitie – veel jongeren enthousiast voor zaalvoetbal. Zo kun je als vereniging een belangrijke rol spelen in de wijk.

UITLEG COMPETITIE

DE SCHOLENCOMPETITIE ZAALVOETBAL VOORTGEZET ONDERWIJS IS EEN NASCHOOLSE ACTIVITEIT, BEDOELD VOOR MIDDELBARE SCHOLIEREN. ONDER DE NAAM VAN DE SCHOOL EN VERENIGING SPELEN ZIJ WEKELIJKS ZAALVOETBALWEDSTRIJDEN TEGEN ANDERE SCHOLEN UIT DE OMGEVING.

1.1 OPZET COMPETITIE

De competitie bestaat tijdens een schooljaar uit twee korte cycli van wedstrijden. De eerste cyclus loopt in de ideale situatie van de herfstvakantie t/m februari. De tweede cyclus loopt van maart t/m april. Na de eerste serie worden de teams op basis van speelsterkte opnieuw ingedeeld. Zo komen teams in poules te spelen waarin ze ploegen ontmoeten die even sterk zijn. Dit draagt niet alleen bij aan de ontwikkeling van de deelnemers, maar ook aan het spelplezier.

De scholencompetitie is een aantrekkelijke en laagdrempelige competitie. Deze vindt namelijk plaats in de eigen wijk, waar de jongeren wonen, leven en naar school gaan. Bovendien zijn de kosten om deel te nemen relatief laag.

Als jongeren deelnemen aan de scholencompetitie, worden zij automatisch lid van de vereniging. Dit betekent dat zij ook gescout kunnen worden door de KNVB voor vertegenwoordigende teams. Enthousiaste en/of talentvolle spelers kunnen bovendien doorstromen naar een uitgebreider verenigingslidmaatschap. Daarbij kunnen zij ook deelnemen aan de reguliere KNVB-jeugdcompetitie en toernooien.

1.2 DOELGROEP

De competitie richt zich op jongeren uit het voortgezet onderwijs, zowel jongens als meiden. De belangrijkste doelgroep zijn leerlingen die niet regelmatig sporten en bewegen en die (nog) geen lid zijn van een sportvereniging. Voor sommige van deze jongeren zijn de reguliere gymlessen de enige vorm van bewegingsactiviteit.

Daarnaast is de competitie ook zeer geschikt voor leerlingen die al lid zijn bij een sportvereniging, misschien wel bij een (zaal)voetbalvereniging. Deze zogenaamde 'sportveelvraters' vinden het leuk om mee te doen aan extra sportactiviteiten, zoals de scholencompetitie.

Er kan worden gekozen voor een competitie voor leerlingen van de onderbouw, van de bovenbouw of beide. Wellicht is

VOOR SCHOLEN, CLUBS EN WIJKEN

HET IS MOGELIJK OM EEN ZAALVOETBALCOMPETITIE TE ORGANISEREN VOOR ALLEEN MIDDELBARE SCHOLEN. MAAR IN SOMMIGE GEMEENTEN WORDT HET BREDER AANGEPAKT. ZOALS BIJ DE FUTSAL SCHOOL LEAGUE APELDOORN. "HET LEUKE AAN HET PROJECT IN APELDOORN IS DAT HIER VOETBALCLUBS, SCHOLEN EN WIJKEN AAN MEEDOEN", ALDUS MAARTEN VRUGGINK, MEDEWERKER ORGANISATIE ZAALVOETBAL VAN DE KNVB. "AANVANKELIJK WAS DE COMPETITIE BEDOELD VOOR WIJKTEAMS. MAAR DE COMPETITIE SLOEG AAN EN TOEN RAAKTEN OOK MIDDELBARE SCHOLEN EN VOETBALCLUBS GEÏNTERESSEERD." VOOR DE ORGANISATIE VAN DE COMPETITIE HEBBEN DE GEMEENTE APELDOORN, SPORTVERENIGING WSV, STICHTING WISSELWERK EN DE KNVB DE HANDEN INEENGESLAGEN. GEZAMENLIJK IS EEN SUBSIDIEAANVRAAG INGEDIEND BIJ SPORTIMPULS (ZIE PARAGRAAF 6.1). DIT LEVERDE EEN SUBSIDIE OP VOOR DE DUUR VAN TWEE JAAR. "HIERMEE WORDEN DE HUUR VAN DE ZALEN EN DE SCHEIDSRECHTERS KOSTEN BETAALD", ALDUS GINO SERGIO, JONGERENWERKER BIJ STICHTING WISSELWERK. "VOOR DE VOETBALLERS MOET HET PROJECT ZO LAAGDREMPELIG MOGELIJK ZIJN. ZIJ HOEVEN MOMENTEEL GEEN CONTRIBUTIE TE BETALEN."

het bij de start van een nieuwe competitie een idee om te beginnen met de doelgroep 12 t/m 14 jaar. Slaat de competitie aan? Dan kan deze verder worden uitgebreid naar alle klassen binnen het voortgezet onderwijs. Het is verstandig om hierbij een indeling te maken in diverse leeftijdscategorieën. De fysieke ontwikkeling rond die leeftijd gaat immers behoorlijk snel.

1.3 DOELSTELLINGEN

De voornaamste doelstelling is het verbeteren van het sport- en beweeggedrag van de deelnemende jongeren. De KNVB wil meer jongeren de kans geven om (nader) kennis te maken met zaalvoetbal en hen zo motiveren om vaker te sporten. Het streven is dat deelname aan deze competitie leidt tot een langdurig verenigingslidmaatschap. Op naar een leven lang sporten!

De competitie is een wekelijkse ontmoeting tussen spelers, coaches, scheidsrechters en andere betrokkenen. Op deze wijze kan er beïnvloeding plaatsvinden, zodat – naast duurzaam bewegen – ook andere doelstellingen bereikt kunnen worden. De competitie draagt onder meer bij aan het vergroten van de leefbaarheid, cohesie en veiligheid in de wijk.

Ook kunnen jongeren hun talenten tonen en ontwikkelen, plezier beleven en met hun medeleerlingen samen sporten. Op deze wijze kan de competitie helpen in de strijd tegen overgewicht, maar ook zorgen voor een andere beleving van school. De relatie tussen leerlingen, school, vereniging en wijk wordt vergroot.

Als vereniging kun je zelf bepalen welke doelstellingen bij jou centraal staan bij het organiseren van de scholencompetitie (zie paragraaf 3.2).

1.4 SCHOOL EN VOETBAL

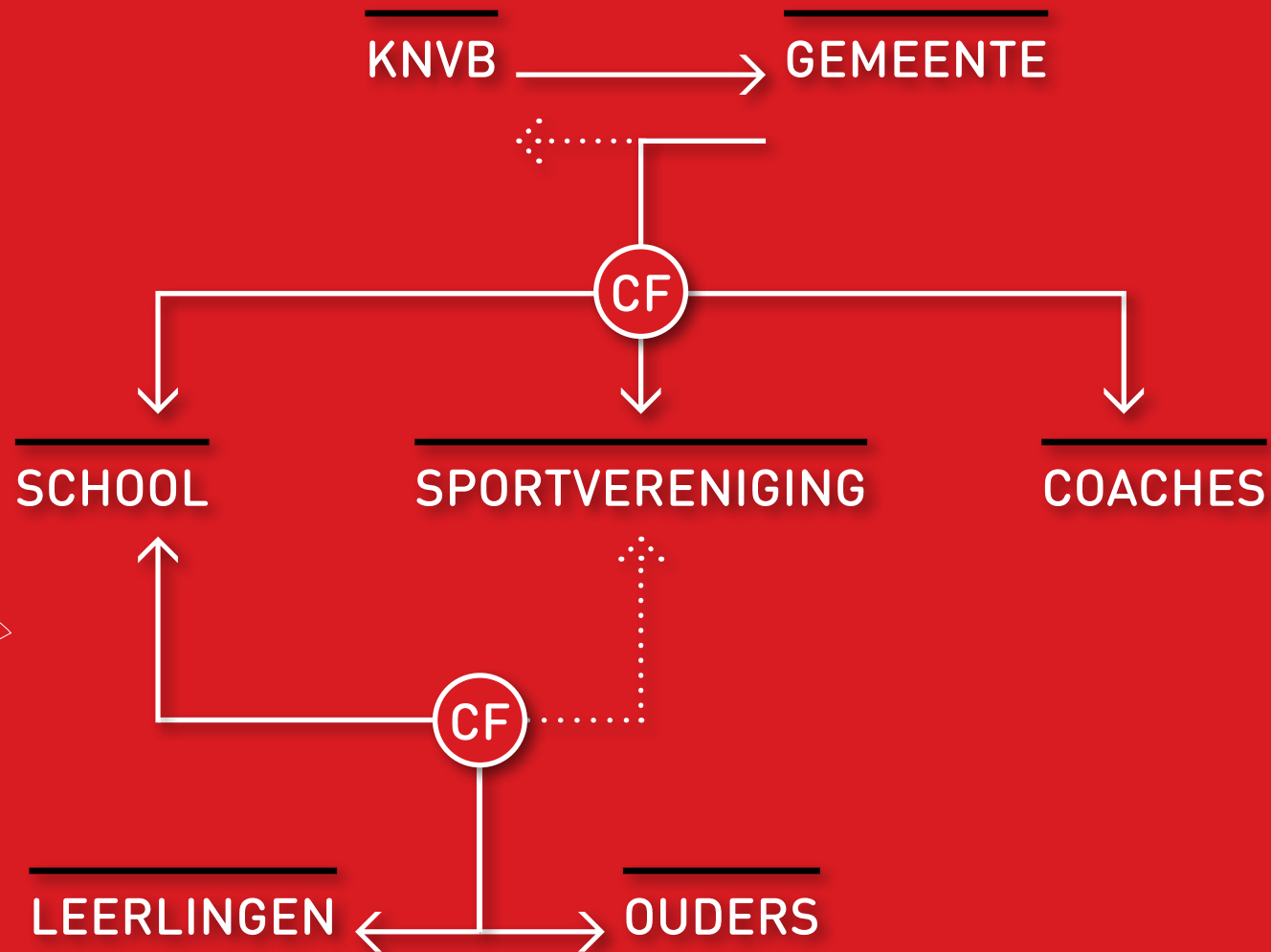
De scholencompetitie is niet het enige KNVB-aanbod, waarbij de (zaal)voetbalvereniging en het voortgezet onderwijs samen optrekken. Zo heeft de KNVB tevens het programma School en Voetbal. Het doel van dit programma is dat jongens en meiden in het onderwijs (nader) kennismaken met (zaal-)voetbal, om uiteindelijk lid te worden bij een vereniging. Hier-

voor wordt een structurele samenwerking tot stand gebracht tussen een (zaal)voetbalvereniging en één of meer scholen. School en Voetbal kan een interessant extra aanbod zijn voor de vereniging. De KNVB kan je hier meer over vertellen. Neem contact op met een KNVB-medewerker in jouw district (zie paragraaf 6.2) of vraag de lesmap 'Wij krijgen voetballes' aan voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Deze lesmap biedt een verzameling van voetbalactiviteiten voor bewegingsonderwijs, schoolsport en vereniging. Er is een onderscheid in introspelen, voetbalspelen, voetbalvormen en voetballen bij de vereniging. Alle voetbalactiviteiten zijn uitgewerkt in praktische leskaarten.

"MET EEN PAAR MEISJES UIT ONZE KLAS WILDEN WIJ HEEL GRAAG GAAN VOETBALLEN. OMDAT WE MET Z'N ACHTEN WAREN, KOZEN WE VOOR ZAALVOETBAL. WE SPELEN TEGEN ANDERE MEISJES VAN SCHOLEN IN DE BUURT. ALS WE STRAKS KLAAR ZIJN MET SCHOOL, WILLEN WE DOORGAAN BIJ DE VERENIGING."

- KADISHA, LEERLING 4 VMBO -

CF

COMBINATIEFUNCTIONARIS

ROLVERDELING

WIL JE DE ORGANISATIE VAN DE SCHOLENCOMPETITIE SOEPEL LATEN VERLOPEN? DAN IS EEN GOEDE SAMENWERKING TUSSEN ALLE BETROKKEN PARTIJEN CRUCIAAL. HET IS VAN BELANG OM VOORAF EEN DUIDELIJKE ROLVERDELING TE MAKEN.

In dit hoofdstuk geven we een voorbeeld, dat je als discussiestuk kunt gebruiken voor de eigen lokale invulling. Bespreek met alle betrokken partijen wie welke rol(len) op zich neemt. Leg dit vooraf duidelijk vast, met bijbehorende taakomschrijving en verantwoordelijkheden (zie ook paragraaf 3.1).

2.1 VERENIGING

De vereniging speelt een belangrijke rol in de duurzame verbinding tussen sport en onderwijs. Samen met de KNVB is de vereniging aanjager van de scholencompetitie. Een belangrijke verantwoordelijkheid van de zaalvoetbalvereniging is het ondersteunen van de combinatiefunctionaris/buurtsportcoach en de coaches. Zowel in de voorbereiding als op de wedstrijddagen zelf. Daarnaast worden alle verenigingstaken uitgevoerd, zoals het invoeren van de deelnemers als verenigingslid en het innen van contributiegelden.

De vereniging richt een eigen werkgroep op voor de competitie en houdt een plan van aanpak bij. Hierin worden de problemen omtrent de competitie genoteerd en hoe deze zijn aangepakt. Ook stelt de vereniging – in samenspraak met de andere partijen – protocollen op voor de deelnemers, coaches en scheidsrechters (zie de voorbeeldprotocollen op de USB-stick). Zo is voor alle betrokkenen duidelijk wat er van hen verwacht wordt.

De vereniging kan – in overleg met de overige partijen – ook enkele andere taken op zich nemen. Denk aan het vervullen van de rol van zaalcoördinator, het verbinden van mogelijke vrijwilligers aan de competitie en het inzetten van spelers van het eerste team. Bijvoorbeeld voor een gasttraining.

2.2 SCHOOL

De school ondersteunt de competitie waar nodig, vooral door het enthousiasmeren van de leerlingen en het werven en samenstellen van de teams. Ook het informeren van deelnemers en hun ouders valt onder de verantwoordelijkheid van de school.

EEN GEZONDE SCHOOL

HET STIMULEREN VAN BEWEGEN DOOR MIDDEL VAN DE SCHOLENCOMPETITIE PAST BINNEN HET CONCEPT VAN DE GEZONDE SCHOOL. EEN GEZONDE SCHOOL ZET ZICH STRUCTUREEL IN OM DE GEZONDHEID VAN HAAR LEERLINGEN EN MEDEWERKERS TE BEVORDEREN. EEN GEZONDE SCHOOL LEIDT TOT MOOIE RESULTATEN. ZO HEBBEN GEZONDE LEERLINGEN MEER KANS OP GOEDE SCHOOLPRESTATIES. DEZE PRESTATIES DRAGEN OP LANGERE TERMIJN BIJ AAN EEN GOEDE GEZONDHEID EN MAATSCHAPPELIJK SUCCES. DAARNAAST BEVORDERT EEN GEZONDE WERKOMGEVING DE TEVREDENHEID VAN HET SCHOOLPERSONEEL. ONDERZOEK HEEFT AANGETOOND DAT DE EFFECTEN VAN EEN GEZONDE SCHOOL GROTER ZIJN ALS EEN SCHOOL ACTIVITEITEN NIET EENMALIG UITVOERT, MAAR STRUCTUREEL. DAT GELDT ONDER MEER VOOR HET ORGANISEREN VAN EEN SCHOLENCOMPETITIE VOOR HET ZAALVOETBAL.

Denk bijvoorbeeld aan communicatie omtrent inschrijven, data, speeltijden, locaties etc. De school zorgt tevens voor begeleiding tijdens de wedstrijden. Docenten kunnen optreden als begeleider, maar de school kan hiervoor ook ouders inschakelen. De school stelt verder een centraal aanspreekpunt aan voor de competitie.

De school kan besluiten de genoemde taken op te nemen in de fte's en in het schoolplan. Er kan in het taakbeleid standaard worden opgenomen dat twee medewerkers van de school verantwoordelijk zijn voor het organiseren van de competitie. Dan is er sprake van gestructureerd beleid, zodat er minder afhankelijkheid is van een aantal enthousiaste docenten.

2.3 LEERLINGEN

De leerlingen van de deelnemende middelbare scholen kunnen een grote rol spelen. Niet alleen als speler in de competitie, maar ook binnen de organisatie. Zo kunnen leerlingen bijvoorbeeld helpen bij het maken van de speelschema's, het fluiten van de wedstrijden of het begeleiden van teams met jongere medeleerlingen. Dit zijn uitermate geschikte taken voor havo- en vwo-leerlingen die Bewegen, Sport en Maatschappij als eindexamenvak hebben. Datzelfde geldt voor vmbo-leerlingen met het vak LO2 in hun eindexamenpakket. De KNVB kan je meer vertellen over mogelijke opleidingen die de leerlingen hiervoor kunnen volgen.

Niet alleen op voetbalinhoudelijk gebied kunnen leerlingen ondersteuning bieden. De jongeren zijn ook uitstekend inzetbaar voor bijvoorbeeld het maken van nieuwsbrieven, het bouwen/onderhouden van een site of het beheren van een Facebook-pagina van de competitie. Door leerlingen te betrekken bij de organisatie wordt het echt 'hun' competitie (zie ook paragraaf 4.7).

2.4 GEMEENTE

In het regeringsbeleid staat de samenwerking tussen gemeente, sport en onderwijs genoemd als speerpunt. Hierbij vervult de gemeente een belangrijke rol, onder meer op het gebied van sportparticipatie, de brede school, cohesie in de

wijk en de bestrijding van overgewicht. De scholencompetitie kan een middel zijn om (gemeentelijke) doelstellingen op bovenstaande gebieden te bereiken.

Een taak van de gemeente binnen de organisatie van de competitie is het samenbrengen van de partijen. Daarnaast faciliteert de gemeente de competitie, onder meer op het gebied van accommodatie. Ook speelt de gemeente een rol bij het aanstellen van een combinatiefunctionaris of buurtsportcoach. De gemeente zet verder haar kanalen in voor een lokale promotie van de competitie.

Overigens wordt in veel gevallen de uitvoering van de gemeentelijke taken neergelegd bij organisaties als sportservice, sportsupport of het plaatselijke sportbedrijf.

2.5 COMBINATIEFUNCTIONARIS/BUURTSPOORTCOACH

De combinatiefunctionaris of buurtsportcoach vervult de rol van spin in het web. Hij is herkenbaar en makkelijk toegankelijk en heeft contact met alle betrokken partijen. Hij is het smeermiddel tussen de verenigingen, gemeente en onderwijs.

De combinatiefunctionaris/buurtsportcoach brengt persoonlijke bezoeken aan de scholen om directie, docenten en leerlingen te informeren over/enthousiasmeren voor de competitie. Ook kan hij kennismakingslessen verzorgen tijdens schooltijd (zie ook paragraaf 1.4). Gedurende het hele traject onderhoudt hij contact met de contactpersoon van de scholen, meestal een docent Lichamelijke Opvoeding. Ook voorziet hij de scholen van promotiemateriaal, zoals posters en flyers.

De combinatiefunctionaris/buurtsportcoach kan tevens een rol spelen bij het aantrekken van bewoners uit de wijk als coach (jeugdzaalvoetballeider). Hij ondersteunt de coaches en is op wedstrijddagen actief als competitieleider.

Is er in de gemeente geen combinatiefunctionaris/buurtsportcoach actief? Of is dit wel het geval, maar behoort de scholencompetitie niet tot zijn takenpakket? Dan is het van belang dat de betrokken partijen in overleg iemand anders aanwijzen die deze rol van 'spin in het web' en contactpersoon vervult. Dit is immers een onmisbare pion.

VRIJWILLIGE COACHES ALS ROLMODEL

DE SCHOLENCOMPETITIE KAN PRIMA AANSLUITEN BIJ BESTAANDE INITIATIEVEN BINNEN DE GEMEENTE. ZO IS IN APeldoorn DE STICHTING WISSELWERK ACTIEF, ONDER MEER MET HET PROJECT 'OP STRAAT SPORTIEF ONTMOETEN' (OSSO). VRIJWILLIGE COACHES BEGELEIDEN JONGEREN TIJDENS HET VOETBALLEN OP DE WIJKVELDJES EN COURTS. DE VRIJWILLIGERS ZIJN NIET ALLEEN VOETBALCOACHES, MAAR OOK ROLMODEL. ZO STIMULEREN ZE JONGEREN ONDER MEER WAT BETREFT HUN GEDRAG EN DE SCHOOLPRESTATIES. EEN VAN DE OSSO-COACHES IS RYAN WINDEVELD. ALS STUDENT SOCIAAL CULTUREEL WERK LOOPT HIJ STAGE BIJ WISSELWERK. "IK TRAIN HET TEAM VAN HET EDISON COLLEGE, DAAR HEB IK ZELF OP SCHOOL GEZETEN. IK HEB ZELF OP HOOG NIVEAU ZAALVOETBAL GESPEELD, MAAR IN MIJN TIJD HAD JE PROJECTEN ALS DEZE NOG NIET. HET IS LEUK OM DE JONGEREN DINGEN TE LEREN."

DOOR HET SCHOOLTEAM DOE IK MEER MIJN BEST

DE SAMENWERKING TUSSEN SPORTVERENIGINGEN EN ONDERWIJS BRENGT VEEL KINDEREN IN BEWEGING. EEN GOED VOORBEELD ZIJN DE SCHOOLSPORTVERENIGINGEN IN ROTTERDAM. NEEM DE 15-JARIGE KENROY SKERRIT. TOEN HIJ OP DE LAGERE SCHOOL ZAT, MAAKTE HIJ VIA SCHOOLSPORTVERENIGING LOMBARDIEN KENNIS MET VOETBAL. HIJ WERD LID VAN DRL, WAAR HIJ VIJF JAAR LATER NOG ALTIJD SPEELT, IN DE B1.

VIA ZIJN MIDDELBARE SCHOOL, HET ZUIDERPARKCOLLEGE, RAAKTE HIJ VERVOLGENS VERSLINGERD AAN ZAALVOETBAL. "IN DE ZAAL ZIJN DE RUITES KLEIN EN MOET JE DE BAL SNEL RONDTIKKEN", ALDUS KENROY, DIE MEEDEED AAN DE SCHOLENCOMPETITIE IN ROTTERDAM-ZUID. "DAT PAST GOED BIJ ME, WANT IK BEN EEN VRIJ TECHNISCHE VOETBALLER." DAT ZAGEN OOK DE TRAINERS VAN TPP ROTTERDAM. DEZE

ZAALVOETBALVERENIGING, MEDEORGANISATOR VAN DE SCHOLENCOMPETITIE, HEEFT KENROY EEN PLEK GEGEVEN IN HET TALENTENTEAM. IN DIT TEAM KOMEN DE BESTE SPELERS VAN DE ACHT DEELNEMENDE SCHOOLTEAMS SAMEN. VIA DAT PODIUM TROK HIJ VERVOLGENS DE AANDACHT VAN KNVB-TRAINERS, DIE HEM UITNODIGDEN VOOR TWEE TRAININGEN. "UITEINDELIJK BEN IK AFGEVALLEN, MAAR IK DENK DAT IK EEN MOOIE TOEKOMST HEB IN HET ZAALVOETBAL. DOOR HET SCHOOLTEAM BEN IK OOK MEER MIJN BEST GAAN DOEN OP SCHOOL EN DAARDOOR ZIJN MIJN PRESTATIES VERBETERD. JE MAG NAMELIJK NIET MEETRAINEN ALS JE HET NIET GOED DOET OP SCHOOL." OOK ZEGT DE VMBO-LEERLING VIA SPORT MEER VRIENDEN EN KENNISSEN TE HEBBEN GEKREGEN. "HET IS BIJVOORBEELD HEEL LEUK OM MET EEN GROEP TE GAAN KIJKEN NAAR EEN WEDSTRIJD VAN HET EERSTE TEAM VAN TPP ROTTERDAM, DE CLUB WAAR IK ZAALVOETBAL MET EEN TEAM VAN MIJN SCHOOL."

2.6 COACHES/JEUGDZAALVOETBALLEIDERS

De rol van coach kan worden vervuld door mensen van de vereniging, docenten of ouders. Ook kunnen de coaches stagiairs uit het MBO zijn, bij voorkeur uit de wijk waar de jongeren wonen, naar school gaan en voetballen. Naast jongeren uit de wijk kunnen ook andere buurtbewoners coach worden. Denk bijvoorbeeld aan werklozen of ouderen (opa's/oma's) uit de wijk.

De coaches kunnen door de KNVB worden opgeleid tot jeugdzaalvoetballeider. De coaches laten de deelnemers op een leuke manier structureel bewegen. Zij leren de jongeren beter voetballen, volgens het KNVB-principe 'leren voetballen door te voetballen'.

De coaches vervullen een voorbeeldfunctie en begeleiden de deelnemers. Enerzijds als coach van 'eigen' teams tijdens het spel, anderzijds als leiding van alle jongeren in de sporthal. Verder fungeren zij – indien nodig – als scheidsrechter of trainer. De coaches hebben contacten met de zaalvoetbalvereniging, ouders, deelnemers en combinatiefunctionaris/buurtsportcoach. Laatstgenoemde stuurt de coaches aan, eventueel in samenwerking met de docent van de KNVB.

2.7 KNVB

De KNVB is – samen met de vereniging – initiatiefnemer en aanjager van de competitie. De KNVB ondersteunt de vereniging bij de opzet en uitvoering, in de vorm van mankracht en kennis. Desgewenst is de KNVB ook partner in gesprekken met de gemeente, het onderwijs en andere partijen. Het doel is dat de vereniging leert om zelfstandig de competitie te organiseren.

Voor de KNVB gelden verder de volgende taken: maken van het wedstrijdprogramma, verwerken en publiceren van de uitslagen op voetbal.nl en leveren van scheidsrechters. Daarnaast kan de KNVB coaches opleiden tot jeugdzaalvoetballeider, in samenwerking met de gemeente, combinatiefunctionaris/buurtsportcoach en vereniging. De KNVB kan tevens een rol spelen in het informeren van publiek via de website (voetbal.nl en KNVB.nl) en het organiseren van een

voorlichtingsbijeenkomst voor geïnteresseerde scholen. Ook kan de combinatiefunctionaris desgewenst worden ondersteund bij de werving van leerlingen.

De KNVB zet zich in om de scholencompetitie steeds verder te ontwikkelen. Zo wil de KNVB eraan bijdragen dat de competitie een duurzame interventie wordt/is binnen de wijk.

2.8 OVERIGE PARTNERS (SPONSORS)

Bedenk wie je nog meer kunt betrekken bij de organisatie van de scholencompetitie. Bijvoorbeeld het MKB binnen de wijk; van de lokale supermarkt tot het uitzendbureau op de hoek. Deze partners kunnen hun bekendheid in de wijk vergroten door als (shirt)sponsor of als naamgever van de scholencompetitie te fungeren. Dit in ruil voor financiële of materiële ondersteuning, zoals het beschikbaar stellen van de tenues voor deelnemers en coaches.

Ook hierbij geldt weer: wie je erbij betreft, hangt af van de doelstellingen die de vereniging heeft met de competitie. Is een (sub)doel het bijdragen aan een gezondere leefstijl van de jongeren in de wijk? Dan kan een samenwerking met de lokale supermarkt interessant zijn; deze kan gezonde snacks beschikbaar stellen voor na de training of wedstrijd. Voor bedrijven die nadrukkelijk bezig zijn met maatschappelijk verantwoord ondernemen kan dit een interessante invulling zijn.

Een plaatselijk reïntegratiebedrijf kan worden betrokken bij het leveren van scheidsrechters en coaches.

2.9 SCHOOLSPOORTVERENIGING

In Rotterdam zijn schoolsportverenigingen actief, een initiatief vanuit Rotterdam Sportsupport. Het idee hiervan is dat de vereniging naar de jongeren in de wijk komt, in plaats van dat de jeugd naar de vereniging moet gaan. Op die manier kunnen kinderen en jongeren sporten in de eigen wijk of in de buurt van school. Bij de schoolsportvereniging kunnen meerdere scholen in de wijk zich aansluiten. Voor het verzorgen van de diverse sporttrainingen in de wijk doet Rotterdam Sportsupport een beroep op sterke sportverenigin-

gen, die dus eigenlijk een satellietlocatie in de wijk krijgen. Hierdoor kunnen meer mensen lid worden en makkelijker sporten. Hierdoor zijn al meer dan 1700 kinderen lid geworden van een sportclub.

De schoolsportverenigingen zijn gestart voor het basisonderwijs. Inmiddels is dit initiatief ook uitgebreid naar het voortgezet onderwijs. Zo wordt er in Rotterdam-Zuid een zaalvoetbalcompetitie georganiseerd voor acht middelbare scholen. Dit is een samenwerking van de KNVB, zaalvoetbalvereniging TPP Rotterdam en Rotterdam Sportsupport, de organisator van de Schoolsportvereniging.

“DE LAATSTE JAREN IS ZAALVOETBAL OP HET VOORTGEZET ONDERWIJS FLINK POPULAIR GEWORDEN. DAARDOOR ONTDEK IK OOK STEEDS MEER TALENT VIA SCHOLENCOMPETITIES. SPELERS STROMEN VIA DEZE WEG DOOR NAAR EEN CLUB IN DE EREDIVISIE ZAALVOETBAL. INMIDDELS ZITTEN DE EERSTE TALENTEN UIT DE SCHOLENCOMPETITIES DICHT BIJ EEN PLAATS IN MIJN SELECTIE. ZAALVOETBAL OP SCHOOL IS DUS EEN ECHE KWEKVIJVER VOOR TALENT!”

- MARCEL LOOSVELD, BONDSOACH NEDERLANDS ZAALVOETBALTEAM -

VOORBEREIDING

IN HET VORIGE HOOFDSTUK VIND JE MEER INFORMATIE OVER WIE WELKE TAKEN OP ZICH KAN NEMEN. IN DIT HOOFDSTUK GAAN WE IN OP EEN AANTAL BELANGRIJKE AANDACHTSPUNTEN IN DE VOORBEREIDENDE FASE.

3.1 STUURGROEP

Voor een goede organisatie van de competitie is het van belang om tijdig een stuurgroep op te richten. Deze bestaat uit vertegenwoordigers van de betrokken partijen, te weten gemeente, combinatiefunctionaris/buurtsportcoach, scholen, vereniging en eventueel de KNVB. Deze stuurgroep is verantwoordelijk voor het opzetten en monitoren van de competitie.

De stuurgroep maakt aan de voorkant duidelijke afspraken over de doelstellingen, taken en verantwoordelijkheden. Bijvoorbeeld op het gebied van begeleiding, communicatie en materialen.

De stuurgroep zoekt tevens uit op welke subsidies de competitie aanspraak kan maken. Bijvoorbeeld de Sportimpuls (zie paragraaf 6.1), het Jeugdsportfonds (zie pagina 23) of gemeentelijke potjes bedoeld voor sportstimulering en kaderopleidingen. Zorg dat hier vooraf afspraken over zijn gemaakt. De stuurgroep zorgt ook voor de invulling en – indien nodig – aanpassing van het plan van aanpak en de protocollen voor deelnemers, coaches en scheidsrechters (zie de USB-stick voor voorbeeldbestanden). Ook is de stuurgroep verantwoordelijk voor het benaderen en betrekken van eventuele partners. Denk hierbij aan het lokale MKB, zoals de sportzaak, supermarkt of groentezaak in de wijk.

De stuurgroep komt minimaal twee keer per schooljaar bijeen, om plannen te maken en te evalueren met alle betrokken partijen. Ook tijdens de competitie zijn er (informele) evaluaties om tussentijds nog zaken te kunnen bijsturen.

3.2 DOELSTELLINGEN

Het klinkt logisch, maar toch willen we het benadrukken: denk vooraf goed na over de doelstellingen van de scholencompetitie (zie ook paragraaf 1.3). Formuleer een duidelijke visie over wat de vereniging met de competitie hoopt te bereiken. Bespreek dit met de andere betrokken partijen, zo-

dat ieders doelen en belangen inzichtelijk zijn. Formuleer vervolgens een gezamenlijke visie en doelstellingen. Dit vormt een goed uitgangspunt voor het verdere proces.

Mogelijke (sub)doelstellingen kunnen zijn:

- Overgewicht en bewegingsarmoede bij jongeren tegengaan. Jongeren die nog niet sporten, omdat die mogelijkheid er haast niet was, kunnen dit nu wel makkelijker doen.
- Leerlingen normen en waarden, respect en fairplay bijbrengen. Niet alleen werken aan fysieke competenties, maar ook aan sociale en mentale competenties. De leerlingen worden hierdoor meer betrokken bij de scholencompetitie.
- Door samenwerking en gebruikmaking van een groot aantal partijen in de wijk, is er een breed draagvlak in de wijk. Bovendien kun je profiteren van elkaars kennis en kunde op diverse gebieden. Van voetbaltechnische zaken tot het omgaan met probleemjongeren.
- De vereniging vernieuwt haar aanbod, zodat de club meegaat met de tijd en voort kan blijven bestaan.
- Het is voor leerlingen erg leuk om te sporten en te ontdekken dat ze ergens goed in zijn.

3.3 PLAN VAN AANPAK

Zijn de doelstellingen duidelijk, evenals de rol- en taakverdeling? Dan is het zaak om een plan van aanpak op te stellen. Leg hierin alle stappen vast die moeten worden genomen. Geef per stap aan wie erbij betrokken is/zijn en wie (eind)verantwoordelijk is. Maak tevens een tijdsplanning en zorg dat deze tijdens het proces bewaakt wordt. Zie de USB-stick voor een voorbeeld van een plan van aanpak.

3.4 DRAAGVLAK

De scholencompetitie kan alleen een succes worden als alle partijen er honderd procent achter staan. Kortom, er

moet draagvlak zijn. Alle betrokkenen moeten het leuk vinden én bereid zijn de handen uit de mouwen te steken. Hoe meer mensen meehelpen, hoe kleiner ieders takenpakket. Dat is uiteraard wenselijker dan weinig mensen, veel taken. Probeer dus zoveel mogelijk mensen deelgenoot te maken binnen de vereniging, de school en de wijk. Ook de betrokkenheid van ouders is van belang (zie paragraaf 3.10). Inventariseer van tevoren welke vrijwilligers binnen de vereniging tijd en zin hebben om te helpen. Wellicht zijn sommigen bereid om meer tijd te steken in de voorbereiding, terwijl anderen het leuk vinden om op de wedstrijddagen in de sporthal aanwezig te zijn. Bijvoorbeeld als coach of zaalcoördinator. Richt een werkgroep op binnen de vereniging en benoem een verantwoordelijk aanspreekpunt. Ook binnen de school is het essentieel dat iemand – veelal een docent LO – zich taakverantwoordelijk voelt.

3.5 COMMUNICATIE

Goede communicatie is een belangrijke succesfactor. De communicatie tussen alle partijen binnen de organisatie moet optimaal zijn. Daarnaast moet er richting deelnemers en hun ouders sprake zijn van goede informatievoorziening. Zorg dat zij tijdig op de hoogte zijn van de opzet van de competitie, data, speeltijden, indelingen, locatie etc. Bepaal binnen de stuurgroep vooraf hoe de communicatieprocessen verlopen, welke middelen worden ingezet en wie waarvoor verantwoordelijk is.

De school en combinatiefunctionaris/buurtsportcoach spelen een grote rol in het contact met de jongeren en hun ouders. Gebruik hiervoor onder meer bestaande websites als voetbal.nl en de sites van gemeente, sportservice, scholen en vereniging.

Ook is het mogelijk een speciale website voor de scholencompetitie op te richten, nieuwsbrieven te maken of social media in te zetten. Denk bijvoorbeeld aan een Facebook-

pagina of Twitter-account over de competitie, met uitslagen, foto's en nieuwtjes. Of zet op YouTube filmpjes waarin de deelnemende jongeren hun beste moves showen. Hier kun je een wedstrijd aan koppelen: wie maakt het leukste filmpje? Dit soort initiatieven verbetert niet alleen de informatievoorziening, maar ook het gevoel van betrokkenheid bij de deelnemers. Laat de jongeren zelf ook meedenken én meedoen!

Zorg verder voor goede informatievoorziening richting lokale en regionale media. Zie de USB-stick voor een document met richtlijnen. Op de USB-stick staat tevens een voorbeeld van een programmaboekje, dat eenvoudig is aan te passen. Communicatie is overigens niet alleen rond de start en het eind van de competitie van belang. Zorg dat de competitie continu onder de aandacht is en blijft leven. Kortom, show it!

3.6 BINDEN EN BOEIEN

Zoals we zojuist al stelden: het is van groot belang deelnemers bij de competitie te betrekken. Hoe meer inspraak de jongeren hebben, hoe meer het 'hun' competitie wordt. Laat hen bijvoorbeeld meedenken over teamnaam, tenue, logo of de organisatie van de kick-off en finale, compleet met muziekkeuze of uit te nodigen gasten. En beperk het niet tot meedenken, maar laat de jongeren het ook uitvoeren (zie ook paragraaf 4.7).

Door middel van de competitie kunnen de deelnemende jongeren een (betere) band krijgen met zowel de school als de vereniging. Dat laatste kun je bijvoorbeeld stimuleren door de jongeren uit te nodigen voor een wedstrijd van het eerste team. Of door het regelen van een gasttraining door een topspeler van de club. Of laat twee schoolteams een voorwedstrijd spelen voor een duel van het eerste team. Nodig hun medeleerlingen en ouders uit om te komen kijken. Zo zorg je ook voor meer onderlinge verbinding, doordat meer mensen uit de wijk elkaar ontmoeten.

3.7 WOW-FACTOREN

Waarom wil een jongere meedoen aan de scholencompeti-

tie? Welke zaken zijn voor de doelgroep belangrijk? Het is goed om van tevoren over deze vraag na te denken. Probeer de specifieke pluspunten van de competitie te noteren. Laat ook de jongeren zelf hierover meedenken. Als volwassene kun je wel wow-factoren formuleren, maar wellicht heeft de doelgroep zelf hier heel andere ideeën over.

Hieronder vind je een aantal belangrijk zaken om rekening mee te houden bij de organisatie. Deze kunnen bijdragen aan het wow-effect en het gevoel dat de jongeren deze competitie niet mogen en willen missen!

- Tijdstip waarop de competitie plaatsvindt.
- De hal of de uitstraling van materialen die je aanbiedt.
- Bekende en gediplomeerde trainers en begeleiders in de wijk.
- Beter leren voetballen.
- Officiële KNVB-scheidsrechters.
- Bekende voetballer uit de wijk aanwezig.
- Mooi tenue voor de deelnemers, professionele uitstraling. Dit maakt dat leerlingen ook echt trots zijn om voor hun school uit te komen.
- Mogelijkheid om geselecteerd te worden voor KNVB-talententeams.
- Bezoeken van een wedstrijd van het eerste team.
- Een certificaat na afloop.
- Een DVD met actiebeelden van de competitie.
- In communicatie uitstralen dat het een eer is om deel uit te maken van het schoolteam.

3.8 WEGNEMEN DREMPELS

Wil je met de competitie zoveel mogelijk leerlingen bereiken? Zorg dan dat de drempels om mee te doen zo laag mogelijk zijn.

FYSIEKE DREMPELS

Een belangrijke succesfactor is een goede locatie. Kies daarom voor een sporthal in de wijk waar de jongeren leven en naar school gaan. Het moet vooral niet te ver weg zijn.

FINANCIËLE DREMPELS

Jongeren die deelnemen aan de scholencompetitie worden – tegen een speciaal tarief – lid bij de vereniging. Voor veel gezinnen in lage inkomensgroepen kan de contributie een belemmering vormen. Maak daarom gebruik van de mogelijkheden die er binnen de gemeente zijn voor financiële ondersteuning. Denk aan het Jeugdsportfonds (zie kader) of andere gemeentelijke subsidieregelingen voor sportstimulering. Zorg dat deze fondsen aan de voorkant geregeld zijn (taak voor stuurgroep).

MOGELIJKE DREMPELS VOOR MEISJES

Voetbal is een enorm populaire sport onder meisjes. Toch blijft de deelname van meisjes aan deze scholencompetitie relatief achter. Wellicht omdat ouders hun dochter toch iets minder snel laten deelnemen. Zorg daarom voor goede voorlichting richting de ouders. Wat tevens kan helpen is het werven van meer vrouwelijke coaches en begeleiders, zodat meisjes zich mogelijk meer vertrouwd voelen. Voor bepaalde religieuze groepen kan dit een zwaarwegend argument zijn. Om de deelname van met name Islamitische meisjes te vergroten kun je ervoor kiezen om aparte speeldagen voor jongens en meisjes in te stellen. Houd ook rekening met de speeltijd, zodat de meisjes in de winter voor het donker thuis zijn.

AGENDA-TECHNISCHE DREMPELS

Veel middelbare scholieren hebben een bijbaantje om wat bij te verdienen. Houd hier rekening mee bij het plannen van de trainingen en wedstrijden; zorg dat deze niet vallen op de momenten dat veel jongeren mogelijk aan het werk zijn.

EXTRA STIMULANS: TERUGVERDIENEN DEEL CONTRIBUTIE

Als organisatie kun je deelnemers een extra stimulans geven om aanwezig te zijn bij de activiteiten. Zo kunnen in Rotterdam jongeren die via de schoolsportvereniging meedoen aan de scholencompetitie een deel van hun contributie terugkrijgen. Is een deelnemer 80 procent van de competitiewedstrijden aanwezig geweest? Dan wordt de helft van de

WAT KAN HET JEUGDSPORTFONDS BETEKENEN?

ALLE KINDEREN MOETEN KUNNEN SPORTEN. DAT IS HET MOTTO VAN HET JEUGDSPORTFONDS. DIT FONDS MAAKT HET VOOR KINDEREN MOGELIJK OM TE SPORTEN, OOK ALS DE OUDERS HIER DE FINANCIËLE MIDDELEN NIET VOOR HEBBEN. HET JEUGDSPORTFONDS BETAALT DE CONTRIBUTIE EN BENODIGDE SPORTATTRIBUTEN TOT EEN MAXIMUM BEDRAG VAN € 250,- PER KIND PER JAAR. OUDERS, KINDEREN EN SPORTVERENIGINGEN KUNNEN ZELF GEEN AANVRAAG INDIENEN. DIT KAN LOPEN VIA DE SCHOOL, GEMEENTE OF COMBINATIEFUNCTIONARIS/BUURTSPOORTCOACH. KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP WWW.JEUGDSPORTFONDS.NL.

UITVOERING

contributie teruggestort op zijn rekening. Hiervoor ondertekenen alle deelnemers van tevoren een contract.

3.9 SPORTIVITEIT & RESPECT

De KNVB hecht veel waarde aan Sportiviteit & Respect. Hoe gaan we met elkaar om, op en rond het voetbalveld? Dit is ook een belangrijk aspect binnen de scholencompetitie. Hierbij spelen de coaches een grote rol. Zij geven het goede voorbeeld en stimuleren positief en respectvol gedrag. Bijvoorbeeld de tegenstander en de scheidsrechter een handje geven voor en na de wedstrijd.

Om het belang van Sportiviteit & Respect te benadrukken kun je als vereniging op wedstriiddagen een protocol of poster ophangen in de zaal. Hierin staat een aantal regels, waaraan iedereen die in de zaal aanwezig is zich moet houden. Een voorbeeld van een postertje met positief geformuleerde regels (De Gouden Vijf) vind je op de USB-stick. Laat daarnaast elk team zijn eigen gedragscode maken. Als de spelers – samen met de coach – zelf hun eigen gedragsregels opstellen, zullen zij deze eerder nakomen en elkaar corrigeren.

Maak vooraf ook afspraken wat de procedure is bij ernstig onsportief gedrag. Wat is daarbij de rol van de coach, de combinatiefunctionaris/buurtsportcoach en/of de vereniging? Ook is het mogelijk om de link te leggen met gedrag binnen school. Heeft een leerling iets uitgespookt tijdens schooluren? Dan kan niet meevoetballen met het schoolteam een consequentie zijn. Een Afrikaans gezegde luidt: it takes a village to raise a child. Dat geldt ook in Nederland; iedereen in de wijk kan een rol spelen in het opvoeden en ontwikkelen van een kind of jongere.

3.10 OUDERBETROKKENHEID

Het is niet alleen zaak om jongeren te enthousiasmeren voor de scholencompetitie. Ook enthousiaste en betrokken ou-

ders, die hun kinderen stimuleren en ondersteunen, zijn van onschatbare waarde. Dat geldt vooral voor scholieren van de onderbouw. Bij hen spelen ouders veelal een actievere rol in het (sport)leven van hun kind.

In de eerste fase is het vooral de taak van de school en combinatiefunctionaris/buurtsportcoach om de ouders te betrekken en te informeren. Bijvoorbeeld door het organiseren van een voorlichtingsbijeenkomst. Hier horen ouders wat de competitie inhoudt en welke rol zij zouden kunnen spelen. Bijvoorbeeld als coach of begeleider.

In een volgende fase kan de vereniging eveneens een rol spelen. Nodig – samen met de andere partijen – de ouders uit tijdens de eerste training of competitiewedstrijd. Tijdens deze kick-off kan de vereniging zichzelf presenteren en uitleggen wat lid zijn inhoudt. Voor de jongeren, maar ook voor de ouders. Wat kunnen zij van de vereniging verwachten? En andersom: wat verwacht de vereniging van hen? Het is van belang dat ouders een relatie krijgen met de club. Zo voelen zij zich meer betrokken en willen zij eerder een rol vervullen. De ouders zijn de toekomstige vrijwilligers van uw vereniging! Ook leuk: organiseer een ouder-kindtoernooi.

ZIT DE VOORBEREIDENDE FASE EROP? DAN IS HET NU TIJD VOOR WAAR IEDEREEN NAAR UIT HEEFT GEKEKEN: DE COMPETITIE. OFTEWEL, LET THE GAMES BEGIN! OOK VOOR DEZE FASE LICHTEN WE ER AANTAL BELANGRIJKE PUNTEN UIT.

4.1 OPLEIDING COACHES/JEUGDZAALVOETBALLEDERS

Een onderdeel van de uitvoerende fase kan het opleiden van coaches zijn (dit is niet verplicht). Jongeren, ouders en/of andere belangstellenden uit de wijk kunnen een KNVB-opleiding tot jeugdzaalvoetballeider volgen. Dat geldt uiteraard ook voor geïnteresseerde docenten! Tijdens deze opleiding, die bestaat uit vier modules, is niet alleen aandacht voor voetbaltechnische zaken en de spelregels. De deelnemers leren ook hoe zij kunnen omgaan met het gedrag van de jongeren, niveaoverschillen binnen de groep, culturele verschillen etc. Als de modules succesvol zijn doorlopen, ontvangen de deelnemers een certificaat en kunnen zij als coach aan de slag. Daarbij worden zij begeleid door de combinatiefunctionaris/buurtsportcoach en de zaalvoetbalvereniging.

4.2 LOCATIE

Zoals eerder gemeld is de keuze van de locatie cruciaal. De wedstrijden moeten plaatsvinden in de wijk waar de jongeren leven en naar school gaan. Sporthallen zijn vaak drukbezet. Voorwaarde voor de competitie is dat er voldoende uren zaalruimte beschikbaar zijn. Zo kunnen de deelnemers minstens één keer in de twee weken voetballen – maar liefst iedere week. Op wedstriiddagen moet in de sporthal een zaalcoördinator aanwezig zijn. Deze moet tevens bereikbaar zijn voor de scholen en (de ouders van) de deelnemers. Hiervoor zijn contactgegevens bekend bij alle betrokkenen.

4.3 TRAININGEN

De ervaring leert dat veel deelnemers ook graag training(en) krijgen. Wellicht kan een extra sponsor dit mogelijk maken, want voor een training moet uiteraard meer zaalruimte gehuurd worden. De training kan worden verzorgd door een trainer van de vereniging of de combinatiefunctionaris/buurtsportcoach. Een leuke manier om de deelnemers alvast voor te bereiden op de competitie en om hen enthousi-

RECLAME VOOR DE SCHOOL

DE ZAALVOETBALCOMPETITIE KAN EEN GOEDE MARKETINGTOOL ZIJN VOOR EEN MIDDELBARE SCHOOL. BIJVOORBEELD OM ZICH TE PROFILEREN RICHTING LEERLINGEN VAN HET BASISONDERWIJS. ZO KAN ER EEN KOPPELING WORDEN GEMAAKT TUSSEN DE SCHOLENCOMPETITIE IN HET BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS. LEERLINGEN VAN DE MIDDELBARE SCHOOL KUNNEN TEAMS BEGELEIDEN BINNEN DE BASISSCHOLENCOMPETITIE. VOOR DEZE COMPETITIE KAN DE MIDDELBARE SCHOOL TEVENS DE GYMZAAL TER BESCHIKKING STELLEN, ZODAT BASISSCHOOLLEERLINGEN KENNIS KUNNEN MAKEN MET DE SCHOOL.

ast te maken voor de eerste wedstrijden. Breng vooraf wel het animo bij de deelnemers in kaart; willen zij hier tijd in investeren? En zijn zij gemotiveerd om beter te worden?

In sommige gemeenten worden er voor talentvolle spelers extra talenttrainingen georganiseerd, ongeacht voor welke school zij uitkomen. Dit biedt voor de vereniging een extra mogelijkheid om jongeren enthousiast(er) te maken voor zaalvoetbal.

4.4 MATERIALEN

De randvoorwaarden moeten uiteraard in orde zijn. Dus zorg dat er op wedstrijddagen voldoende materialen aanwezig zijn, zoals tenues/hesjes, goed opgepompte plofballen en scheidsrechtersfluiten. In het voortraject zijn duidelijke afspraken gemaakt wie hiervoor verantwoordelijk is.

Uiteraard moet in de hal ook een EHBO-koffer aanwezig zijn. Weet als zaalcoördinator ook waar deze staat! Voorkomen is nog altijd beter dan genezen, dus besteed aandacht aan bles-surepreventie. Zorg dat de deelnemers goed schoeisel aan hebben en een warming-up doen. De medewerkers van de vereniging kunnen de coaches hierbij ondersteunen.

4.5 PROGRAMMA COMPETITIE

De competitie is verdeeld over twee perioden. Een wedstrijd-cyclus vanaf de herfstvakantie t/m februari, gevolgd door een cyclus van maart t/m april. Normaal gesproken spelen leerlingen van dezelfde school in één team, tegen andere schoolteams. Bij te weinig aanmeldingen bij een school is het ook mogelijk een samengesteld team te maken.

Een team bestaat uit minimaal acht spelers, zodat bij ziekte of andere omstandigheden altijd kan worden gespeeld. Er is een jongens- en een meidencompetitie. Het is mogelijk om een toernooi te organiseren voor onder- en/of bovenbouw. Bij veel aanmeldingen kunnen er aparte competities per leeftijdscategorie worden ingedeeld.

De KNVB maakt een wedstrijdschema, in overleg met de combinatiefunctionaris/buurtsportcoach. Bij veel aanmeldingen en niveaoverschil kan worden gekozen voor een 'topsport

poule' en een 'recreatieve poule'. Maak na de eerste wedstrijd-cyclus – indien nodig – een herindeling van de poules, op basis van de speelsterkte van de teams. Zo voorkom je grote uitslagen en zorg je voor meer spelplezier.

Aan de competitie hoeven overigens niet alleen schoolteams mee te doen; de organisatie kan er ook voor kiezen om de competitie open te stellen voor wijkteams en/of teams van verenigingen. Grote scholen of scholengemeenschappen kunnen tevens een interne competitie organiseren. Wie is het sterkste zaalvoetbalteam van de school? Dit interne toernooi kan als aanvulling op of in plaats van een lokaal toernooi worden georganiseerd.

4.6 KICK-OFF EN FINALE

Zorg voor een feestelijke start en afsluiting van de competitie. Dit is allereerst leuk voor de deelnemers; het vergroot de beleving. Uiteraard geeft het ook de andere betrokkenen een extra boost. Door de ouders voor zowel de kick-off als de slotdag uit te nodigen, kun je hun betrokkenheid vergroten (zie paragraaf 3.10). Laat het team of de school zelf ook een rol spelen bij de opening en afsluiting, bijvoorbeeld door spandoeken te maken. Vraag hun ook wat zij verwachten van de competitie.

Een spectaculaire kick-off en finale vormen tevens een mooie gelegenheid om extra aandacht te genereren. Organiseren jullie een mooie competitie? Show it! Hiervoor kun je een enthousiast, nieuwswaardig persbericht sturen naar de lokale en regionale media. Leuke foto erbij en grote kans dat het bericht gepubliceerd wordt in de lokale krant. Helemaal als de wethouder aanwezig is om de aftrap te verrichten. Of als een bekende zaalvoetballer op de slotdag na een spannende finale de prijzen uitreikt. Dit kan een international zijn of een van de sterspelers van de vereniging.

De kick-off en finale zijn de hoogtepunten van de competitie, die extra in het oog springen. Zorg echter continu voor voldoende aandacht. Denk goed na over de vraag: hoe kunnen we de competitie gedurende de gehele periode zo goed mogelijk uitdragen?

MISSION OLYMPIC

SINDS 2003 KUNNEN MIDDELBARE SCHOLEN ZICH JAARLIJKS INSCHRIJVEN VOOR MISSION OLYMPIC. AAN DEZE GROOTSTE SCHOOLSPORTCOMPETITIE VAN NEDERLAND DOEN ZO'N DRIEHONDERD SCHOLEN MEE. DE ORGANISATIE IS IN HANDEN VAN DE KONINKLIJKE VERENIGING VOOR LICHAAMELIJKE OPVOEDING (KVLO). HET DOEL VAN MISSION OLYMPIC IS OM JONGEREN TUSSEN DE 12 EN 19 JAAR (MEER) TE LATEN SPORTEN EN HUN VAARDIGHEDEN TE VERGROTEN. DIT GELDT OOK VOOR NIET-SPORTENDE JONGEREN. BIJ MISSION OLYMPIC KUNNEN SCHOLIEREN EN SCHOOLTEAMS MEEDOEN AAN TAL VAN SPORTEN, WAARONDER ZAALVOETBAL. DE ZAALVOETBALCOMPETITIE KENDE AFGELOPEN JAREN EEN EXPLOSIEVE GROEI, MET NAME IN DE JONGERE CATEGORIEËN. HET TOERNOOI WORDT AFGESLOTEN MET 'MISSION OLYMPIC: THE SCHOOL FINAL'. SCHOOLTEAMS KUNNEN ZICH HIERVOOR PLAATSEN VIA REGIONALE KAMPIOENSCHAPPEN. DE SCHOLENCOMPETITIE IN JOUW GEMEENTE KAN WELLICHT DIENEN ALS KWALIFICATIETOERNOOI VOOR DEZE LANDELIJKE FINALEDAG. EEN MOOIE BONUS VOOR DE DEELNEMENDE SCHOOLTEAMS! KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP WWW.MISSIONOLYMPIC.NL.

4.7 WISSELWERKING SCHOOL/VERENIGING

Zoals eerder gesteld: de middelbare scholieren kun je uitstekend betrekken bij de organisatie van de competitie. Hierbij valt voor scholen een interessante koppeling te maken met het lesprogramma. Het schrijven van een persbericht, nieuwsbrief of wedstrijdverslag kan een leuke opdracht zijn tijdens de Nederlandse les. Of laat deelnemers een Facebook-pagina van de competitie maken en bijhouden. Dit kan de school koppelen aan een les over het gebruik en mogelijke gevaren van social media. Of ga bij maatschappijleer in op sportiviteit en respect op het sportveld. Bij biologie kan een les over de werking van de spieren een stuk levendiger worden door een zaalvoetballer als praktijkvoorbeeld te nemen. Of laat leerlingen bij het vak verzorging een sportmaaltijd maken voor de deelnemers aan de scholencompetitie.

Ook kan het leuk én nuttig zijn om leerlingen van de bovenbouw in te zetten bij de begeleiding van jongere schoolteams. Zo kunnen zij op een speelse manier allerlei competenties ontwikkelen, zoals leiderschapskwaliteiten. Leerlingen kunnen tevens stage lopen bij de vereniging, die een leerwerkbedrijf wordt. Dit biedt een nuttige ervaring voor de leerlingen en 'extra handjes' voor de vereniging.

De school kan tevens profiteren van de kennis die binnen de vereniging aanwezig is. Zo kunnen de trainers docenten ondersteunen. Andersom kan de vereniging gebruikmaken van kennis en kunde binnen de school. Bijvoorbeeld op het gebied van omgaan met autistische kinderen. Of denk aan huiswerkbegeleiding waarbij docenten een rol spelen. Voor beide partijen – zowel school als vereniging – kan samenwerking in het kader van de scholencompetitie een meerwaarde zijn.

**“IK HEB GEMERKT DAT
ZAALVOETBAL BIJ UITSTEK EEN
SPORT IS OM OP SCHOOL TE SPELEN.
DE BEVLOGENHEID ONDER DE
SCHOLIEREN SPREEKT MIJ ALS
VAKDOCENT ONTZETTEND AAN.”**

- DOCENT LICHAMELIJKE OPVOEDING HELICON COLLEGE, EINDHOVEN -

CONTINUERING

**IS DE LAATSTE BAL OP DE
SLOTDAG VAN DE COMPETITIE
GETRAPT? DAN ZIT HET
ER VOOR DE ORGANISATIE
NOG NIET OP. DE FASE VAN
EVALUEREN EN CONTINUEREN
IS ESSENTIEEL ALS JE
DE SCHOLENCOMPETITIE
BLIJVEND OP DE KAART WILT
ZETTEN.**

5.1 EVALUATIE

In de voorbereidingsfase zijn we ingegaan op het formuleren van doelstellingen (zie paragraaf 3.2). In de evaluatiefase is het interessant om deze doelstellingen er weer bij te pakken. In hoeverre is hieraan voldaan? Hoe is de organisatie en de samenwerking tussen de verschillende partijen verlopen? Wat ging er goed en wat kan er beter? Dit zijn vragen die tijdens een gezamenlijke eindevaluatie met vertegenwoordigers van alle betrokken partijen aan bod komen.

Uiteraard is het wenselijk om deze zaken ook tussentijds te evalueren. Bijvoorbeeld door na een competitiedag een nabespreking te houden met de combinatiefunctionaris/buurt-sportcoach, iemand van de vereniging en de coaches. Zo is het mogelijk om – waar nodig – bij te sturen. Laat bijvoorbeeld ook het aanspreekpunt van de scholen maandelijks een terugkoppeling doen, om de zaken die goed en minder goed lopen te bespreken.

Vraag vooral ook de deelnemers tussentijds naar hun mening. Dit kan door hen na afloop van beide wedstrijdcycli een vragenlijst te laten invullen. Hiervoor zou je een stagiair kunnen inzetten, bijvoorbeeld van de HBO-richting Sport, Management en Ondernemen.

Daarnaast is het goed om ook binnen de vereniging zowel tussentijds als aan het eind te evalueren. Verwerk de belangrijkste bevindingen en problemen – inclusief de oplossingen – in het plan van aanpak. Zo worden de opgedane ervaringen en inzichten gebruikt om de competitie verder te verbeteren en de organisatie te stroomlijnen.

5.2 TIJDIGE PLANNING

Scholen maken geruime tijd van tevoren het plan voor het komende schooljaar. Zorg daarom dat zij tijdig op de hoogte zijn van de plannen voor de volgende editie van de competitie. Overleg al in januari/februari met de scholen over een mogelijke planning, zodat zij de competitie kunnen opnemen in

“TOEN IK OP SCHOOL ZAT, SPEELDEN WIJ VEEL ZAALVOETBAL TIJDENS GYM. DAT WAS MIJN EERSTE KENNISMAKING MET ZAALVOETBAL. SPORTEN OP SCHOOL IS GEZOND, MAAR HET IS VOORAL OOK ERG LEUK OM MET JONGENS OF MEIDEN UIT JE KLAS BUITEN SCHOOLTIJD IETS LEUKS TE DOEN. HET NIVEAU IN SOMMIGE SCHOLENCOMPETITIES IS ENORM HOOG. HET VALT MIJ OOK OP DAT ER HEEL SPORTIEF EN MET RESPECT WORDT GESPEELD. IK ZIE HET ZELFS GEBEUREN DAT KINDEREN ZO VEEL LOL HEBBEN IN ZAALVOETBAL, DAT ZE ZICH MET HUN HELE SCHOOLTEAM AANSLUITEN BIJ EEN VERENIGING EN MEE GAAN DOEN IN DE REGULIERE KNVB-ZAALVOETBALCOMPETITIE. ZAALVOETBAL OP SCHOOL IS DUS OOK EEN HELE LEUKE KENNISMAKING MET DE SPORT.”

- AMIR MAKHOUKHI, AANVOERDER -

hun schoolplan. Zo kan zowel de organisatie als de werving nog beter verlopen.

5.3 DOORSTROMING BINNEN HET ONDERWIJS

Het streven is uiteraard dat deelname aan de scholencompetitie leidt tot structurele en blijvende sportdeelname. Of en hoe dit gebeurt, is afhankelijk van de doorstromingsmogelijkheden. Het is dan ook van belang om hier goed over na te denken.

In de ideale situatie maken leerlingen op de basisschool kennis met zaalvoetbal, waarbij zij mee kunnen doen aan een zaalvoetbalcompetitie. Als de deelnemers na groep 8 de basisschool achter zich laten, is een scholencompetitie voor het voortgezet onderwijs een mooie vervolgstap. En schrijven ze zich vervolgens in voor een MBO-opleiding? Dan kunnen ze doorstromen naar het zaalvoetbalaanbod dat de KNVB heeft ontwikkeld voor MBO-studenten.

Zoals gezegd: dit is de ideale situatie. Het is goed om eens in kaart te brengen hoe de huidige situatie is in jouw omgeving. Wat voor zaalvoetbalactiviteiten zijn er binnen omliggende basisscholen, middelbare scholen en MBO-opleidingen? Waar valt een koppeling te maken? Wat zijn mogelijkheden om de doorstroming te verbeteren? Bespreek dit ook eens met de gemeente.

De KNVB helpt je ook graag op weg bij het organiseren van een zaalvoetbalcompetitie voor het basisonderwijs en binnen MBO-opleidingen. Vraag hiervoor het bijbehorende handboek aan of neem contact op voor meer informatie. Zie paragraaf 6.2 voor contactgegevens.

5.4 DOORSTROMING BINNEN DE VERENIGING

Als een jongere zich aanmeldt voor de scholencompetitie, wordt hij automatisch lid van de vereniging. In de ideale situatie leidt dit tot een blijvend lidmaatschap. Ook kan de jongere kiezen voor een andere lidmaatschapsvorm. Hierdoor kan hij meedoen aan extra activiteiten, zoals de reguliere KNVB-competitie en toernooien. De vereniging kan spelers actief vragen om bij de club te komen trainen. Dit zullen

vooral talentvolle en/of enthousiaste spelers zijn. Spelers die wellicht iets verder willen reizen om competitie te spelen. Op deze wijze kan de vereniging (extra) teams creëren voor de reguliere KNVB-competitie.

Dit gaat echter niet vanzelf; daar moet je als vereniging in investeren. Bijvoorbeeld door tijdens de competitie regelmatig in contact te treden met zowel deelnemers als ouders. Doe dit niet alleen in de vorm van een informatieve bijeenkomst (zie ook paragraaf 3.10), maar vooral door veel informeel contact te hebben.

Zorg dat de medewerkers van de vereniging herkenbaar en toegankelijk zijn. Sta open voor vragen en knoop zelf ook regelmatig een gesprek aan met deelnemers en ouders, zonder daarbij 'pusherig' te zijn. Geef desgewenst meer informatie over de vereniging en de verschillende vormen van lidmaatschap. Maar vooral: geef hun het gevoel dat zij welkom zijn op de vereniging. Laat zien dat dit een veilige omgeving is om op een leuke manier te sporten.

Maak het voor geïnteresseerde jongeren en hun ouders zo eenvoudig en aantrekkelijk mogelijk om zich in te schrijven voor extra activiteiten. En laat zowel de jongeren als hun ouders niet aan hun lot over. Probeer hen op een actieve manier te betrekken bij het verenigingsleven. Hoe meer zij zich thuis voelen, hoe groter de kans dat het lidmaatschap niet na één jaar alweer wordt opgezegd. Op naar een leven lang sporten!

OVERIGE INFORMATIE

DE OVERHEID HECHT VEEL BELANG AAN EEN GEZONDE, SPORTIEVE LEEFSTIJL. DAAROM IS HET MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT (VWS) GESTART MET SPORT EN BEWEGEN IN DE BUURT.

6.1 SUBSIDIE VIA SPORTIMPULS

Dit programma, dat van 2012 t/m 2016 loopt, wil eraan bijdragen dat het lokale sport- en beweegaanbod beter aansluit op de vraag. Met andere woorden: er moet meer lokaal maatwerk komen. Zo kunnen mensen zélf beslissen aan welke sport- of beweegactiviteit ze willen deelnemen. Uiteindelijk moet dit leiden tot een hogere en duurzame sportdeelname en tot een gezonde en actieve leefstijl.

OOK VOOR JOUW VERENIGING?

De Scholencompetitie zaalvoetbal Voortgezet Onderwijs sluit goed aan op Sport en Bewegen in de Buurt. Daarom kunnen deelnemende verenigingen een beroep doen op de Sportimpuls-regeling, die onderdeel uitmaakt van het programma. Als vereniging kun je zelf subsidie aanvragen voor het opzetten en organiseren van de scholencompetitie. Het is aan te raden om de aanvraag samen met een KNVB-medewerker voor te bereiden. Zo vergroot je de kans op een succesvolle toekenning van de subsidie.

Wil je weten wat de Sportimpuls kan betekenen voor jouw vereniging? Kijk dan op de website www.sportindebuurt.nl voor meer informatie. Hier vind je ook de Menukaart Sportimpuls, met een overzicht van sport- en beweegaanbod dat binnen de regeling valt.

6.2 CONTACTGEGEVENS KNVB

Wil je meer informatie over de scholencompetitie? Of wil je weten hoe je als vereniging in aanmerking kunt komen voor subsidie? Neem dan contact op met de medewerker organisatie zaalvoetbal (MOZ) in jouw district. Deze helpt je graag verder op weg!

DISTRICT NOORD

Wessel Jongens
wessel.jongens@knvb.nl
 0513 - 618900

DISTRICT OOST

Maarten Vrugink
maarten.vrugink@knvb.nl
 0570 - 664242

DISTRICT WEST I

Wesley Lagerwey
wesley.lagerwey@knvb.nl
 020 - 4879130

DISTRICT WEST II

Ben Eikendal
ben.eikendal@knvb.nl
 010 - 2862111

DISTRICT ZUID I

Sjoerd Beijen
sjoerd.beijen@knvb.nl
 076 - 5728300

DISTRICT ZUID II

Eric Debets
eric.debets@knvb.nl
 046 - 4819400

DOCUMENTEN OP DE USB-STICK

OP DE USB-STICK DIE JE BIJ DIT HANDBOEK HEBT ONTVANGEN, VIND JE DIVERSE DOCUMENTEN. DEZE BEVATTEN MEER ACHTERGRONDINFORMATIE. TEVENS KUNNEN DEZE ALS UITGANGSPUNT DIENEN VOOR HET MAKEN VAN EIGEN DOCUMENTEN.

VOORBEELDDOCUMENTEN OM ZELF TE BEWERKEN

- Format plan van aanpak
- Inschrijven deelnemers
- Menukaart Sportimpuls – werkblad
- Nieuwsbrief
- Programmaboekje competitie
- Protocollen spelers, coaches, scheidsrechters
- Uitgangspunten scholencompetitie
- Wedstrijdreglement

FOTO'S

???

Show it.